

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22013 - Educació Artística i Estètica. Fonaments de l'Art Plàstic i Visual / 2
Titulació	Grau d'Educació Infantil (Pla 2013) - Segon curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Caterina Ramon Bordoi						
<i>Responsable</i>						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria
caterina.ramon@uib.es						

Contextualització

L'assignatura d'Educació Artística i Estètica. Fonaments de l'Art Plàstic i Visual és una assignatura del mòdul Comunicació i Representació: àmbit artístic. Els seus objectius són aprendre els conceptes bàsics i fonamentals de l'art plàstic i visual i del fet artístic i estètic en general i la seva relació amb l'educació Infantil.

L'assignatura fa un recorregut per L'Educació Artística en l'Educació Infantil, una introducció a la comprensió de la percepció i el llenguatge visual i audiovisual, i a la història de la representació per entendre l'actual cultura visual digital. També ens endinsarem en el desenvolupament tan gràfic com representacions de l'infant, coneixerem i aprendrem a identificar les diferents etapes d'aquest desenvolupament i el paper que l'educador ha de tenir en aquest procés.

En un nivell més pràctic s'experimentarà amb diferents tècniques i procediments d'expressió gràfics i plàstics, i es treballaran els diferents llenguatges visuals i audiovisuals, per tal de desenvolupar les capacitats dels alumnes i oferir-los eines didàctiques en aquesta àrea per poder desenvolupar a l'aula com a futur docent.

L'assignatura està molt relacionada amb les matèries específiques que componen el mòdul: La Representació Escènica a l'Educació Infantil (2n curs) i Projectes Artístics a la Primera Infància (4t curs). I assenta les bases per poder afrontar amb èxit aquestes assignatures que es cursaran més endavant.

Requisits

Els requisits són: el compromís de treball, l'atenció a les classes teòriques i dedicació al treball proposat a l'assignatura. Són necessaris un esforç personal i una predisposició a fer una tasca moltes vegades d'auto descobriment de les capacitats creatives i artístiques que cada alumne té. També és necessari fer conscient els encerts i les mancances que l'alumne s'ha trobat en el seu propi procés d'aprenentatge en aquesta àrea de coneixement al llarg de la seva experiència com alumne en etapes de l'ensenyament anteriors.

Guia docent

Essencials

És essencial la necessitat de fer explícit, en un procés d'autoreflexió: els condicionaments adquirits o idees preconcebudes sobre l'art, i la cultura visual en general, moltes vegades equivocats, per tal de fomentar un nou aprenentatge en aquesta matèria que el capaci per a ser un bon docent d'Educació Artística.

Recomanables

L'alumne ha d'estar al corrent de les manifestacions artístiques i visuals actuals.

Es recomenable la lectura d'articles i llibres relacionats amb l'Art i la visita regular a les exposicions d'Art.

Competències

Específiques

- * 1. Aconseguir un domini bàsic de la Didàctica i la Pedagogia específica de l'Educació Artística, Així com selecció i creació de recursos a partir dels continguts del currículum que permetin fomentar la participació en activitats artístiques dintre i fora de l'escola. (13,20) 2. Conèixer, valorar i seleccionar obres artístiques de referència de tots els estils, temps i cultures i els fonaments de la cultura i patrimoni popular de les Illes Balears, així com conèixer les etapes més rellevants de la història de l'art i la seva transcendència. 3. Analitzar els llenguatges audiovisuals i les seves implicacions educatives. Conèixer les de les tecnologies de la informació i la comunicació i en particular les de la televisió a la Primera Infància. 4. Promoure la sensibilitat relativa a l'expressió plàstica i a la creació artística. Desenvolupar la sensibilitat estètica. 5. Promoure la cura estètica de l'entorn. 6. Fomentar la percepció no estereotipada i el pensament divergent. 7. Conèixer i dominar els principis d'expressió i comunicació plàstica, així com els fonaments del llenguatge visual i plàstic, les seves tècniques de representació i desenvolupament de la creativitat, les característiques de les manifestacions artístiques i els seus processos estètics. 8. Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextes de diversitat de necessitats educatives especials, a la igualtat de gènere i al respecte als drets humans. 9. Conèixer, comprendre i valorar les manifestacions perceptives, estètiques, creatives, interpretatives, comunicatives, expressives i representacionals a l'àmbit plàstic i visual dels alumnes de diferents cultures, en relació al seu desenvolupament i el seu contexte social, familiar i cultural amb les seves característiques i diferències individuals.

Genèriques

- * Genèriques. 1. Capacitat per fomentar els valors estètics com element transversal a totes les disciplines. (28) 2. Capacitat per adquirir estratègies per a l'aprenentatge autònom i col.laboratiu.(29)

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

L'assignatura té un vessant teòric i una faceta pràctica i experimental que es farà al taller. També una part molt important és el treball autònom que l'alumne ha de desenvolupar, tant individualment, com en grup.

Guia docent

Continguts temàtics

Tema 1. Conceptes, definicions i teories contemporànies de l'ensenyament - aprenentatge de les arts i les cultures visuals i artístiques en la educació

- Què és la Educació Artística?
- Fets, objectes, i situacions que estudia l'EA
- Tipus de coneixement propis de la EA
- Conductes i capacitats bàsiques que es posen en joc amb la EA.
- Llenguatges i sistemes notacionals
- Materials, accions, activitats
- Que no és EA
- Que no és EA
- Debats Contemporanis en l'educació Artística.

Tema 2. Imatge i Representació

- Que entenem per imatge
- El problema de la representació
- Diferents tipus d'imatge
- Societat de la Imatge
- Imatges i educació infantil
- La creativitat

Tema 3. La Percepció

- La percepció de la imatge:
- La percepció de la llum i el color
- Percepció de l'espai i la forma
- Representació de la imatge
- Percepció del moviment i el temps.
- Teories de la percepció

Tema 4. La imatge com a llenguatge

- El llenguatge Visual
- Morfologia i sintaxis visual
- Els discursos visuals i audiovisuals
- Evolució de la imatge
- La imatge com a text estètic.
- L'art Plàstic. Tècniques i Procediment

Tema 5. Desenvolupament gràfic infantil

- Desenvolupament gràfic per etapes
- Desenvolupament formal i desenvolupament representacional

Metodologia docent

En aquest apartat es descriuen les activitats de treball presencial i no presencial (autònom) previstes a l'assignatura amb l'objecte de poder desenvolupar i avaluar les competències establertes anteriorment.

Degut al caràcter eminentment pràctic de l'assignatura, és obligatòria l'assistència a les classes, teòriques i pràctiques.

Guia docent

Volum de treball

A la següent taula es presenta la distribució d'hores segons les diferents activitats de treball presencial i de treball no presencial (o autònom) planificat i la seva equivalència en crèdits europeus o ECTS (1 crèdit ECTS = 25 hores de treball de l'estudiant)

Activitats de treball presencial (2,4 crèdits, 60 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Exposició del Professor/a	Grup gran (G)	Mitjançant el mètode expositiu, el professor/a establirà els fonaments teòrics, així com l'exemplificació pràctica dels continguts establerts als diferents blocs. A més es donarà informació, per a cada bloc temàtic, sobre el mètode de treball aconsellable i el material didàctic que haurà d'utilitzar l'alumnat per preparar de forma autònoma els continguts. Les classes teòriques, en gran grup, consten de 14 sessions(cada sessió, una hora per setmana)	17
Classes pràctiques	Pràctiques presencials	Grup mitjà (M)	Els alumnes realitzaran treballs dirigits experimentant tècniques i procediments plàstics, i utilitzant el llenguatge plàstic i visual baix condicionaments estètics, necessàriament creatius i gens estereotipats. La presentació final dels treballs pràctics serà d'acord amb les normes preestablertes, innovadora i impecable.	38
Tutories ECTS	Consulta	Grup petit (P)	Els alumnes consultaran amb el professorat i consensuaran línies de treball específic (L'horari serà indicat a l'inici de curs)	3
Avaluació	Examen global	Grup gran (G)	Es realitzarà un examen global corresponent a la convocatòria oficial. Aquesta avaluació permetrà valorar si l'alumne coneix els continguts que formen part de la matèria. Cada examen global tindrà una durada màxima de dues hores.	2

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (3,6 crèdits, 90 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Quadern d'autoaprenentatge	L'alumne realitzarà durant el curs un quadern d'autoaprenentatge on reflexionarà sobre el que aprèn de manera individual a llarg de l'assignatura	30
Estudi i treball autònom individual	Preparació de les classes teòriques	Després de l'exposició per part del professor a les classes teòriques, l'alumne haurà d'aprofundir en la matèria. Per facilitar aquesta tasca, s'indicarà a cada o en grup	30

Guia docent

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
		bloc temàtic, la bibliografia i les adreces electròniques que l'alumne ha de consultar. Així mateix tendran coneixement puntual de les activitats a les que han d'assistir tals com conferències, exposicions de pintura, escultura, fotografia.... projeccions de pel.lícules, performances,etc.	
Estudi i treball autònom individual o en grup	preparació dels treballs pràctics	Durant tot el curs, els alumnes hauran de treballar en torn d'un eix temàtic, realitzant treballs que necessàriament hauran de ser molt creatius. Per tant, la resolució de problemes, la recerca de solucions divergents i la trobada de respostes innovadores serà un requeriment constant al que hauran de fer front dins i sobretot fora de l'aula.	30

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

El sistema de qualificacions aplicat a l'assignatura s'expressarà mitjançant qualificació numèrica de 0 al 10

Per aprovar l'assignatura es necessari haver aprovat els crèdits teòrics i els pràctics per separat.

Es realitzarà un examen teoriccorresponents a la convocatòria oficial i un treball pràctica el darrer dia de classe.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'alguns dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Pràctiques presencials

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Els alumnes realitzaran treballs dirigits experimentant tècniques i procediments plàstics, i utilitzant el llenguatge plàstic i visual baix condicionaments estètics, necessàriament creatius i gens estereotipats. La presentació final dels treballs pràctics serà d'acord amb les normes preestablertes, innovadora i impecable.
Criteris d'avaluació	S'avaluarà l'assistència i l'actitud de respecte als companys, a l'espai, la cura del material, la cooperació i el silenci per tal d'afavorir el procés de creació. La realització de treballs i projectes creatius, dominant destresses i habilitats d'ús del material plàstic, eines, processos tècnics,...

Guia docent

Experimentar recursos didàctics.

Percentatge de la qualificació final: 40%

Examen global

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta breu (recuperable)
Descripció	Es realitzarà un examen global corresponent a la convocatòria oficial. Aquesta avaluació permetrà valorar si l'alumne coneix els continguts que formen part de la matèria. Cada examen global tindrà una durada màxima de dues hores.
Criteris d'avaluació	Aquesta prova permetrà avaluar si l'alumne coneix els continguts de l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 40%

Quadern d'autoaprenentatge

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'alumne realitzarà durant el curs un quadern d'autoaprenentatge on reflexionarà sobre el que aprèn de manera individual a llarg de l'assignatura
Criteris d'avaluació	Treball d'autoreflexió del propi procés d'aprenentatge

Percentatge de la qualificació final: 20%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Es necessari que l'alumne prepari i aprofundeixi en els blocs de coneixement treballats a classe, així com pugui consultar els continguts. Aquesta bibliografia i documentació complementària li serà de gran utilitat.

Bibliografia bàsica

- ARNHEIM, Rudolf; Arte y percepción visual. Alianza Editorial, Madrid,1984
- AUMONT, Jacques; La imagen. Paidós, Barcelona, 1992
- GOMBRICH, E. H. La imagen y el ojo, Alianza Editorial, Madrid,1993
- KANDINNSKY, V. Punto y Línea sobre el Plano. Editorial Labor,1991
- MEDINA RIVILLA, Antonio (2003) Didáctica de la Educación Artística. Madrid: Pearson Educación S.A
- MUNARI, B. Diseño y Comunicación Visual, Editorial Gustavo Gili, Barcelona 1985
- PANOSFSKY, E. La perspectiva como forma simbólica. Tusquets editores. Barcelona 1993
- VILLAFANE, J. Introducción a la Teoría de la Imagen. Ediciones Piramide. Madrid 1992

Bibliografia complementària

- ACASO, M. (2009): La educación artística no son manualidades. Nuevas prácticas en la enseñanza de las artes y la cultura visual. Madrid: Catarata
- ACASO, M. (2006): El lenguaje visual. Barcelona: Paidós
- ANTÚNEZ, N. AVILA, N. y ZAPATERO, D. (2008): El arte contemporáneo en la educación artística. Madrid: Envida
- BELVER, M. y SÁNCHEZ MÉNDEZ, M. (2008): Qué pintan los niños. Madrid: Eneida

Guia docent

- BELVER, M. MORENO, C. y NUERES, S. (2005): Arte infantil en contextos contemporáneos. Madrid: Eneida
- BELVER, M. ACASO, M. y MERODIO, I. (2005): Arte infantil y cultura visual. Madrid: Eneida
- CHALMERS, G. (2003): Arte, educación y diversidad cultural. Barcelona: Paidós
- EFLAND, A., FREEDMAN, K. y STHUR, P.(2003): La educación en el arte posmoderno. Barcelona: Paidós
- EFLAND, A. (2002): Una historia de la educación del arte. Barcelona: Paidós
- EISNER, E. (2003): El arte y la creación de la mente. El papel de las artes visuales en la creación de la conciencia. Barcelona:-
- FREEDMAN, K. (2006): Enseñar cultura visual. Barcelona: Octaedro
- MATTHEWS, J. (2002): El arte en la infancia y en la adolescencia. Barcelona: Paidós
- MAYOR, J. y otros. Atención y percepción. Alhambra Universidad. Madrid, 1992
- MIRZOEFF, N. (2003): Cultura visual. Barcelona: Paidós
- OCAMPO, E. y Peran, M. Teorías del Arte. Icaria Editorial. Barcelona, 1991
- PARINI, P. (2002): Los recorridos de la mirada. Barcelona: Paidós
- PARSONS, M. (2002): Cómo entendemos el arte. Barcelona: Paidós
- SANZ, J. C. El libro del Color. Alianza Editorial, 1993
- VITTA, M. (2003): El sistema de las imágenes. Barcelona: Paidós
- WILSON, B. y WILSON, M. (2004): La enseñanza del dibujo a partir del arte. Barcelona: Paidós
- ZUNZUNEGUI, S. Pensar la Imagen. Editorial Catedra, Madrid 1992

Altres recursos

I Jornada d'Educació artística

http://dpde.uib.cat/digitalAssets/344/344085_materials-3.def.pdf

Quaderns de didàctica plàstica 1

http://dpde.uib.cat/digitalAssets/344/344087_materials-1.def.pdf

Blog CreaTICvidad <http://creaticvidadeneljardin.blogspot.com.es/>

La magia del cine infantil <http://facemoscine.blogspot.com.es/>

Arte y Tic <http://stellarge-stella.blogspot.com.es/>

Taller animación infantil <http://www.slideshare.net/stellarge/tecnica-de-animacion1>

